

بررسی تعهدات دولت‌ها در حمایت از مهاجران زیست محیطی در پرتو

اسناد بین‌المللی

ژاله انصاری مهابادیان^۱

منصور پورنوری*

pournouri@yahoo.com

نعمت اله خراسانی^۲

شیرین شیرازیان^۳

مریم افشاری^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۲/۱۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۹/۱۴

چکیده

با افزایش تأثیرات تغییرات آب و هوایی و تخریب محیط زیست، تعداد افرادی که به دلیل عوامل محیطی مجبور به مهاجرت می‌شوند به طور قابل توجهی افزایش یافته است. درک مسئولیت‌های دولت‌ها در پرداختن به این موضوع برای سیاست‌گذاری مؤثر و تلاش‌های بشردوستانه بسیار ضروری است.

اسناد بین‌المللی در حال حاضر مکانیسم‌های قانونی صریحی برای حفاظت از مهاجران محیط‌زیست ارائه نمی‌کنند. اصطلاح "پناهنده محیطی" یا "پناهنده آب و هوایی" در ادبیات و اسناد حقوقی بین‌المللی استفاده شده است، اما هیچ قانون الزام‌آوری وجود ندارد تا وضعیت حقوقی مهاجران این‌چنینی را تنظیم کند. فقدان حمایت حقوقی بین‌المللی از مهاجران محیط‌زیست نشان‌دهنده مقاومت جامعه بین‌المللی در ایجاد یک دسته بندی خاص برای آنهاست.

پژوهش پیش‌رو بر اساس اصول توصیفی-تحلیلی و به روش کتابخانه‌ای بوده که با امعان نظر به جوانب این پدیده نوظهور تعهدات دولت‌ها را در حمایت از اینگونه از مهاجران مطابق با اسناد بین‌المللی موجود مورد مذاقه قرار داده است.

این مطالعه با بررسی این اسناد بین‌المللی و مکانیسم‌های قانونی، روشن کردن تعهدات دولت‌ها در قبال مهاجران زیست‌محیطی و حمایت از رویکردی قوی‌تر و یکپارچه‌تر برای رسیدگی به نیازها و رویارویی با چالش‌های آنهاست.

۱- دانشجوی دکتری تخصصی، رشته مدیریت محیط زیست - حقوق محیط زیست، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲- استادیار گروه حقوق بین‌الملل، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. * (مسئول مکاتبات)

۳- استادیار گروه محیط زیست، دانشکده پردیس کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

۴- استادیار، گروه مدیریت محیط‌زیست، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۵- استادیار، گروه حقوق بین‌الملل، واحد دماوند، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

در این مقاله با بررسی اسناد بین‌المللی، آشکار می‌شود که دولت‌ها مسئولیت مشترکی در حفاظت و حمایت از مهاجران محیط زیست دارند. این پژوهش با تجزیه و تحلیل اسناد بین‌المللی، تعهد جهانی برای رسیدگی به مهاجرت‌های مرتبط با آب و هوا را مشخص می‌کند و پایه‌ای برای درک تعهدات دولت‌ها فراهم می‌کند. بنابراین، این مطالعه همچنین نیاز به افزایش همکاری و همکاری بین کشورها را برای اطمینان از پاسخ سازگار و موثر به مهاجرت محیطی نشان می‌دهد.

برآیند پیش‌رو بر اهمیت بررسی تعهدات دولت‌ها در حمایت از مهاجران زیست محیطی از دریچه اسناد بین‌المللی تأکید می‌کند. با درک این تعهدات، سیاست‌گذاران، محققان و سازمان‌های بشردوستانه می‌توانند در جهت توسعه راه‌حل‌های فراگیر و پایداری که چالش‌های پیش‌روی مهاجران زیست محیطی را به شیوه‌ای جامع برطرف می‌کند، کار کنند.

واژه‌های کلیدی: مهاجران زیست محیطی، تعهدات و مسئولیت دولت‌ها، اسناد بین‌المللی.

Designing a Spatio-Temporal Decision Support System for Tasks Allocation Planning to Relief Workers after the Earthquake

Zhaleh Ansari Mahabadiyan¹

Mansour Pournouri^{2*}

[*pournouri@yahoo.com*](mailto:pournouri@yahoo.com)

Nematollah Khorasani³

Shirin Shirazian⁴

Maryam Afshari⁵

Admission Date: April 30, 2024

Date Received: December 5, 2023

Abstract

Examining the obligations of governments in supporting environmental migrants in the light of international documents

As the effects of climate change and environmental degradation increase, the number of people forced to migrate due to environmental factors has increased significantly. Understanding the responsibilities of governments in addressing this issue is essential for effective policy and humanitarian efforts.

International instruments currently do not provide explicit legal mechanisms to protect environmental migrants. The term "environmental refugee" or "climate refugee" is used in literature and international legal documents, but there is no binding law to regulate the legal status of such migrants. The lack of international legal protection for environmental migrants shows It is the resistance of the international community in creating a special category for them. Research method: The present research is based on descriptive-analytical principles and library method, which has examined the obligations of governments in supporting such immigrants in accordance with the existing international documents, by looking at the aspects of this emerging phenomenon The aim of the research: By examining these international documents and legal mechanisms, this study aims to clarify the obligations of governments towards environmental migrants and support a stronger and more integrated approach to address their needs and face their challenges.. Findings: In this article, by reviewing international documents, it is revealed that governments have a common responsibility in protecting and supporting environmental migrants. By analyzing international documents, this research identifies the global commitment to address climate-related migration and provides a basis for understanding governments' commitments. Therefore, this study also highlights the need for increased cooperation and collaboration between countries to ensure a consistent and effective response to environmental

---

1- Specialized doctorate degree, field of environmental management - environmental law, Science and Research branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2- Assistant professor, Department of International Law, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. **(Corresponding Author)*

3- Professor, Faculty of Agricultural and Natural Resources, University of Tehran, Tehran, Iran.

4- Assistant Professor, Department of Environmental Management, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

5- Assistant Professor, Department of International Law, Damavand Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

migration. Conclusion: The following result emphasizes the importance of examining the obligations of governments in supporting environmental migrants through the lens of international documents. By understanding these commitments, policy makers, researchers and humanitarian organizations can work towards developing inclusive and sustainable solutions that address the challenges faced by environmental migrants in a comprehensive manner.

Keywords: environmental migrants, obligations and responsibility of governments, international documents.

مقدمه

که در مورد جامعه بومی کادامائیان در صباح دیده می‌شود(3). دولت‌ها باید راه‌هایی برای حمایت از مهاجران زیست‌محیطی بیابند و در عین حال به مسائل اجتماعی-اقتصادی گسترده‌تر که منجر به مهاجرت و جابجایی می‌شود نیز رسیدگی کنند. در پایان، بررسی تعهدات دولت‌ها در حمایت از مهاجران زیست‌محیطی در پرتو اسناد بین‌المللی برای درک چارچوب‌های قانونی و سیاستی که اقدامات آنها را هدایت می‌کند، حیاتی است. دولت‌ها باید پیچیدگی‌های مهاجرت زیست‌محیطی را دنبال کنند، راه‌حل‌های جامعی را توسعه دهند و تعهدات زیست‌محیطی خود را با توسعه اجتماعی-اقتصادی متعادل کنند. با انجام این کار، آنها می‌توانند بهتر از مهاجران محیط زیست حمایت‌های قانونی نموده و در جهت جامعه جهانی پایدارتر و عادلانه‌تر قدم بردارند.

۱- مفاهیم و تعاریف

مهاجرت محیطی به جابجایی افراد از یک منطقه به منطقه دیگر به دلیل تغییر شرایط محیطی مانند بلایای طبیعی، تغییرات آب و هوایی یا تخریب محیط زیست را شامل می‌شود. این تغییرات می‌تواند حفظ معیشت مردم را دشوار یا غیرممکن کند و آنها را مجبور به نقل مکان به مناطق با شرایط مطلوب‌تر کند(4)

مهاجرت‌های زیست‌محیطی یک نگرانی بین‌المللی است زیرا تأثیرات تغییرات آب و هوایی و تخریب محیط زیست مردم را مجبور می‌کند خانه‌های خود را در جستجوی شرایط زندگی امن‌تر و پایدارتر ترک کنند. دولت‌ها نقش مهمی در حمایت از این مهاجران دارند، به‌ویژه با توجه به اسناد بین‌المللی و چارچوب‌های قانونی که تعهدات آنها را مشخص می‌کند. مهاجرت زیست‌محیطی یک موضوع پیچیده و چند رشته‌ای است که به خوبی در چارچوب فعلی مهاجرت نمی‌گنجد(1). در نتیجه، هیچ سند و مکانیسم قانونی صریحی برای حفاظت از مهاجران محیط زیست وجود ندارد. با این حال، اصطلاح "پناهنده محیطی" یا "پناهنده اقلیمی" در ادبیات و اسناد حقوقی بین‌المللی مانند گزارش ۱۹۸۵ برای برنامه توسعه سازمان ملل متحد استفاده شده است(2). علیرغم فقدان قوانین الزام‌آور قانونی برای تنظیم وضعیت حقوقی مهاجران آب و هوایی، دولت‌ها همچنان تعهداتی برای حمایت از آنها بر اساس اسناد و اصول مختلف حقوق بین‌الملل و حقوق بشر دارند(1). یکی از چالش‌های کلیدی در رسیدگی به مهاجرت‌های زیست‌محیطی، تعریف و رسیدگی به موضوع در چارچوب‌های قانونی موجود است. دولت‌ها باید پیچیدگی‌های مهاجرت‌های زیست‌محیطی را بررسی کنند و راه‌هایی برای گنجاندن آن در قوانین و سیاست‌های ملی خود بیابند، و همچنین در همکاری بین‌المللی برای توسعه راه‌حل‌های جامع و مؤثر مشارکت کنند(1). علاوه بر تعهدات قانونی، دولت‌ها باید پیامدهای اقتصادی-اجتماعی مهاجرت زیست‌محیطی را نیز در نظر بگیرند. ایجاد توازن بین تعهدات زیست‌محیطی و نیاز به توسعه اقتصادی-اجتماعی چالشی حیاتی برای دولت‌ها است، همانطور

۱- جامعه بومی کادامائیان در صباح، یکی از اقوام بومی و بزرگترین گروه‌های قومی در استان سیستان و بلوچستان واقع در جنوب شرقی ایران است. این جامعه بومی به زبان کادامائی صحبت می‌کند و فرهنگ و آداب و رسوم خاص خود را دارد. نام "صبح" نیز به منطقه‌ای از سیستان و بلوچستان اشاره دارد که جامعه بومی کادامائیان در آن سکونت دارد.

این رویدادها می‌توانند خانه‌ها، زیرساخت‌ها و معیشت را تخریب کنند و ماندن مردم در مناطق آسیب‌دیده را دشوار یا غیرممکن کنند (8).

تخریب زمین، کمبود آب، افزایش سطح دریا، می‌تواند با سایر عوامل اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در تعامل باشند تا مهاجرت و جابجایی را هدایت کنند. به عنوان مثال، فقر، درگیری و بی‌ثباتی سیاسی می‌تواند تأثیرات چالش‌های زیست‌محیطی را تشدید کند، مقابله با آن را برای مردم دشوارتر کرده و احتمال مهاجرت و جابجایی را افزایش می‌دهد (9).

۲- اسناد حقوق بین‌الملل در حمایت از حقوق مهاجران زیست‌محیطی

مهاجران زیست‌محیطی تحت اسناد و اصول مختلف حقوق بین‌المللی مستحق حمایت‌های قانونی خاصی هستند. چارچوب‌هایی که حقوق بین‌الملل برای حمایت از مهاجران زیست‌محیطی تدوین کرده است عبارتند از:

۲-۱- کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا (UNFCCC):

یک معاهده بین‌المللی زیست‌محیطی است که هدف آن جلوگیری از دخالت خطرناک انسان در سیستم آب و هوایی است. هدف نهایی آن تثبیت غلظت گازهای گلخانه‌ای است. این معاهده به وسیله پروتکل‌ها و موافقت‌نامه‌های مختلفی از جمله پروتکل کیوتو و موافقت‌نامه پاریس تکمیل شده است. پروتکل کیوتو، اهداف الزام‌آور کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای را برای کشورهای توسعه‌یافته تعیین می‌کند، در حالی که توافق‌نامه پاریس، چارچوبی را برای تلاش‌های جهانی برای کاهش تغییرات آب و هوا و سازگاری با اثرات آن ایجاد می‌کند. (Enderwati, 2018) در حالی که UNFCCC مقررات خاصی برای حمایت قانونی از مهاجران زیست‌محیطی ندارد، چارچوبی را برای رسیدگی به علل ریشه‌ای تغییرات آب و هوایی و تأثیرات آن فراهم می‌کند که می‌تواند به طور

مهاجرت زیست‌محیطی با سایر انواع مهاجرت متفاوت است، زیرا عمدتاً ناشی از تغییرات در شرایط محیطی است، مانند بلایای طبیعی، تغییرات آب و هوا، یا تخریب محیط زیست (5). این تغییرات می‌تواند حفظ معیشت مردم را دشوار یا غیرممکن کند و آنها را مجبور به نقل مکان به مناطقی با شرایط مطلوب‌تر کند. در مقابل، سایر انواع مهاجرت ممکن است توسط عواملی مانند فرصت‌های اقتصادی، بی‌ثباتی سیاسی یا دلایل اجتماعی و فرهنگی ایجاد شود. مهاجرت محیطی می‌تواند ناشی از رویدادهای ناگهانی و یا آهسته باشد. حوادث ناگهانی شامل بلایای طبیعی مانند سیل، طوفان و زلزله است که می‌تواند تعداد زیادی از مردم را در مدت زمان کوتاهی جابجا کند. از سوی دیگر، رویدادهایی با شروع آهسته شامل تغییرات تدریجی در شرایط محیطی مانند بیابان‌زایی، افزایش سطح آب دریا یا فرسایش خاک است که می‌تواند منجر به کاهش کیفیت زندگی شود و مردم را مجبور به مهاجرت در طول زمان کند (6). حمایت از مهاجران محیط زیست یک حوزه نگرانی در حال ظهور در قوانین محیط زیست و پناهندگان است. در حالی که هیچ تعریف یا چارچوب قانونی پذیرفته شده جهانی برای این مهاجران وجود ندارد، این مهاجران اغلب با چالش‌ها و آسیب‌پذیری‌های منحصر به فردی روبرو هستند که نیازمند چارچوب‌های قانونی و حمایت‌های خاص است (7). تحقیقات آکادمیک جاری و بحث‌های بین‌المللی در حال بررسی راه‌حل‌ها و حمایت‌های بالقوه برای این جمعیت آسیب‌پذیری می‌تواند باشد.

۱-۱- عوامل محیطی مؤثر در مهاجرت‌های محیطی

عوامل محیطی متعددی می‌توانند در مهاجرت و جابجایی نقش داشته باشند، از جمله: تغییر اقلیم: تغییر اقلیم یکی از محرک‌های اولیه مهاجرت و جابجایی محیطی است. افزایش دما، تغییر الگوی بارش، و رویدادهای آب و هوایی مکرر و شدید می‌تواند منجر به شکست محصول، کمبود آب و سایر چالش‌های زیست‌محیطی شود که می‌تواند مردم را مجبور به ترک خانه‌های خود کند. بلایای طبیعی: بلایای طبیعی مانند سیل، طوفان و زلزله نیز می‌توانند در مهاجرت و جابجایی نقش داشته باشند.

تحت دسته گسترده تر "عضویت در یک گروه اجتماعی خاص" در نظر گرفت. این تفسیر توسط دادگاه های مختلف منطقه ای و ملی و همچنین کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد (UNHCR) پشتیبانی شده است.

۲-۳- اصول راهنمای جایجایی داخلی ۱۹۹۸

اصول راهنمای جایجایی داخلی، که در سال ۱۹۹۸ به تصویب رسید، چارچوبی را برای حفاظت و کمک از آوارگان داخلی (IDPs)، از جمله افرادی که به دلیل عوامل محیطی آواره شده اند، ارائه می کند. (Kolawole, 2014) .. در حالی که این اصول از نظر قانونی الزام آور نیستند، به طور گسترده ای به رسمیت شناخته شده و در زمینه های مختلف برای رسیدگی به نیازها و حقوق آوارگان داخلی به کار گرفته شده اند. ویژگی های این اصول عبارتند از: ممنوعیت جایجایی خودسرانه: اصول بر ممنوعیت جایجایی خودسرانه و لزوم جلوگیری از شرایطی که ممکن است منجر به جایجایی انبوه شود تأکید دارد (12). این سند بین المللی حقوق آوارگان داخلی برای حمایت، کمک و احترام به حیثیت آنها از جمله دسترسی به خدمات ضروری، عدم جدایی خانواده ها و شرایط مناسب زندگی را به رسمیت می شناسد (12). همچنین اهمیت ارائه حمایت و کمک به آوارگان داخلی بدون تبعیض بر اساس نژاد، مذهب، ملیت یا عوامل دیگر را برجسته می کند. این اصول به حقوق و نیازهای آوارگان داخلی در طول فرآیند بازگشت و اسکان مجدد، از جمله حق بازگشت داوطلبانه، گرامت برای اموال از دست رفته، و حمایت از ادغام مجدد پایدار می پردازد. اصول راهنمای جایجایی داخلی به عنوان منبعی ارزشمند برای دولت ها، سازمان های بشردوستانه و سایر ذینفعان در رسیدگی به چالش های پیش روی مهاجران محیط زیست و تضمین حفاظت و رفاه آنها عمل می کند (12).

۲-۴- کنوانسیون اتحادیه آفریقا برای حمایت و کمک از آوارگان داخلی در آفریقا (کنوانسیون کامپالا):

این کنوانسیون یک گام مهم برای حفظ و حمایت از آوارگان داخلی در قاره آفریقا است و به شکلی جامع و هنجاری به این

غیرمستقیم به حفاظت از جمعیت های آسیب پذیر از جمله مهاجران محیط زیست کمک کند (10).

۲-۲- کنوانسیون ۱۹۵۱ مربوط به وضعیت پناهندگان و پروتکل ۱۹۶۷:

این کنوانسیون پناهندگان را به عنوان افرادی تعریف می کند که به دلایل نژادی، مذهبی، ملیت، عضویت در یک گروه اجتماعی خاص یا عقاید سیاسی، ترس موجهی از آزار و اذیت دارند. در حالی که این تعریف صریحاً شامل افرادی که در اثر بلایای طبیعی یا تخریب محیط زیست آواره شده اند نمی شود، استدلال شده است که مهاجران زیست محیطی را می توان تحت دسته گسترده تر "عضویت در یک گروه اجتماعی خاص" در نظر گرفت (Gemenne & Brucker, 2015). در اصول راهنمای جایجایی داخلی که در سال ۱۹۹۸ به تصویب رسید، چارچوبی را برای حفاظت و کمک از آوارگان داخلی، از جمله آنهایی که بر اثر عوامل محیطی آواره شده اند، فراهم می کند. اگرچه از نظر قانونی الزام آور نیستند، اما به طور گسترده در زمینه های مختلف به رسمیت شناخته شده و اعمال می شوند (11).

کنوانسیون ۱۹۵۱ مربوط به وضعیت پناهندگان و پروتکل ۱۹۶۷ اسناد حقوقی بین المللی هستند که پایه و اساس حمایت از پناهندگان و حقوق و تعهدات دولت ها را در رابطه با پناهندگان فراهم می کنند. در حالی که این اسناد به صراحت به وضعیت حقوقی مهاجران محیطی نمی پردازند، اما در زمینه های مختلف برای حمایت از افراد آواره شده توسط عوامل محیطی تفسیر و اعمال شده اند. اصل عدم بازگشت، که سنگ بنای حمایت از پناهندگان است، کشورها را از بازگرداندن پناهندگان به کشوری که زندگی یا آزادی آنها در خطر است منع می کند. کنوانسیون ۱۹۵۱ و پروتکل ۱۹۶۷، حقوق و تعهدات دولت ها را در رابطه با پناهندگان، از جمله ارائه حقوق و خدمات اولیه، مانند دسترسی به آموزش، مراقبت های بهداشتی، و اشتغال را تصریح کرده است می کند. در حالی که طبق این کنوانسیون افراد آواره شده در اثر بلایای طبیعی یا تخریب محیط زیست به صراحت در تعریف پناهنده نمی گنجد اما، استدلال شده است که مهاجران محیط زیستی را می توان

آواره شده اند نیز می پردازد. سازمان بین المللی مهاجرت (IOM) برای اطمینان از مدیریت منظم و انسانی مهاجرت، از جمله کمک به مهاجران محیط زیست از طریق برنامه‌ها و ابتکارات مختلف، فعالیت می کند. برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد (UNEP) به ابعاد زیست محیطی جابجایی و مهاجرت می پردازد و برای افزایش انعطاف پذیری جوامع متأثر از تخریب محیط زیست و تغییرات آب و هوایی تلاش می کند. سازمان‌های غیردولتی و خیریه‌های مختلف برای حمایت از مهاجران محیط‌زیست با ارائه کمک‌های بشردوستانه، دفاع از حقوق آنها و افزایش آگاهی در مورد چالش‌هایی که با آنها روبرو هستند، تلاش می کنند. توجه به این نکته ضروری است که در حالی که این سازمان‌ها از مهاجران محیط زیست حمایت می کنند، هنوز نیاز به برنامه‌ها و سیاست‌های جامع‌تر و هدفمندتر برای رفع نیازهای خاص این جمعیت آسیب پذیر وجود دارد (16).

۴- مسئولیت و تعهدات دولت‌ها در حمایت از مهاجران

محیط زیستی در حقوق بین الملل

دولت‌ها مسئولیت قابل توجهی در رسیدگی به مهاجرت‌های زیست محیطی دارند. وظایف آنها شامل اجرای اقداماتی برای حفاظت و اطمینان از ایمنی شهروندان، کاهش عوامل محیطی که ممکن است منجر به مهاجرت شود، و حمایت از مهاجران محیطی است. اسناد و موافقت‌نامه‌های بین المللی، مانند اصول راهنمای سازمان ملل در مورد جابجایی داخلی و توافق پاریس، بر اهمیت اقدام دولت در زمینه تغییرات آب و هوا و حفاظت از محیط زیست تأکید می کند (9). مسئولیت دولت برای حمایت از مهاجران زیست محیطی شامل ارائه کمک به کسانی است که در اثر عوامل محیطی، مانند بلایای طبیعی یا تغییرات آب و هوایی آواره شده اند. این می تواند شامل ارائه کمک‌های مالی، مسکن موقت و دسترسی به خدمات ضروری مانند مراقبت‌های بهداشتی و آموزش باشد (17). اسناد و موافقت‌نامه‌های بین المللی در مورد مسئولیت دولت، مانند

موضوع می‌پردازد. این یکی از مواردی است که توسط اتحادیه آفریقا خصوصاً مورد توجه واقع شده است، اما تأثیرات آن به تمام منطقه آفریقا می‌رسد (13). این کنوانسیون به عنوان یک پاسخ منطقه‌ای الزام‌آور به این چالش جهانی مورد استقبال واقع شده است و از زمان تصویب به عنوان یک چارچوب مهم ظاهر شده است. با این حال، هنوز نیاز به تحقیق و تحلیل بیشتر در مورد تأثیر آن بر حفاظت و کمک به آوارگان داخلی در آفریقا وجود دارد.

تفسیر درستی از این موضوع می‌تواند به راه‌اندازی برنامه‌های موثر و هماهنگ برای حمایت از آوارگان داخلی کمک کند. از این رو، ادامه دادن تحقیقات و تجزیه و تحلیل‌ها در این زمینه می‌تواند تأثیرات مثبتی بر افزایش قدرت این کنوانسیون در حفاظت و کمک به آوارگان داخلی در آفریقا داشته باشد.

با اینکه تأثیرات کامل و دقیق این کنوانسیون هنوز باید بررسی شود، اما می‌توان گفت که برای بهبود وضعیت آوارگان داخلی در قاره آفریقا، این گام مهمی محسوب می‌شود. (14).

۲-۵- اعلامیه جهانی حقوق بشر

اسناد بین المللی حقوق بشر و قوانین بین المللی پناهندگی، حقوق مهاجران محیط زیست را حمایت می کنند. این حقوق شامل حق حیات، آزادی، امنیت شخصی، عاری بودن از شکنجه و اذیت و آزار، و برخورداری از استانداردهای زندگی مناسب است. اصل عدم بازگشت نیز از مهاجران محیط زیست در برابر بازگشت به موقعیت‌های تخریب محیط زیست یا فاجعه محافظت می کند (15).

۳- سازمان‌های بین المللی در حمایت از مهاجران

اقلیمی

برخی از سازمان‌هایی که از مهاجران محیط زیست حمایت می کنند عبارتند از: کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان (UNHCR) اگرچه در درجه اول بر پناهندگانی که از درگیری و آزار و شکنجه فرار می کنند، تمرکز دارد، اما به نیازهای افرادی که به دلیل عوامل محیطی و بلایای طبیعی

بازداشت خودسرانه، و دسترسی به عدالت و راه حل های موثر ارائه می کند.

۴-۱- مسئولیت و تعهدات زیست محیطی دولتها در

حمایت از مهاجران محیط زیستی

تعهدات زیست محیطی طیف وسیعی از مسئولیت ها را در بر می گیرد که دولت ها برای حفاظت از محیط زیست برای نسل های کنونی و نسل های آینده دارند. دولت ها به اهمیت حفظ محیط زیست سالم پی برده اند و تعهداتی را برای رسیدگی به محیط زیست در سطح بین المللی از طریق موافقت نامه ها و کنوانسیون های مختلف متعهد شده اند. این تعهدات شامل اجرای مقررات، سیاست ها و برنامه هایی با هدف کنترل و کاهش آلودگی، حفظ تنوع زیستی و کاهش تأثیر تغییرات آب و هوایی است. یکی از وظایف کلیدی دولت ها کنترل و کاهش آلودگی است. این امر می تواند از طریق اجرای مقررات، سیاست ها و برنامه هایی با هدف کاهش انتشار گازهای گلخانه ای و سایر اشکال آلودگی محقق شود. به عنوان مثال، چین یک سیستم تجارت انتشار کربن (ETS) را برای کاهش انتشار CO₂ و دستیابی به کاهش هم افزایی آلاینده های هوا اجرا کرده است. یکی دیگر از وظایف مهم حفظ تنوع زیستی است. دولت های محلی نقش عمده ای در حفاظت از تنوع زیستی ایفا می کنند، زیرا آنها اختیار اولیه برای تنظیم استفاده از زمین خصوصی را دارند. اقدامات آنها می تواند بر انتخاب های انجام شده توسط مدیران اراضی عمومی ایالتی و فدرال تأثیر بگذارد و می تواند به جلوگیری از کاهش مضر بیشتر در زیستگاه های با کیفیت بالا و گونه های مورد حمایت آنها کمک کند (21). دولت ها همچنین تعهداتی برای تضمین دسترسی به اطلاعات زیست محیطی دارند. قوانین آزادی اطلاعات (FOIA) برای امکان دسترسی به اطلاعات زیست محیطی، به ویژه برای اطلاعاتی که توسط شرکت ها به دولت ها ارسال می شود، اساسی بوده است. با این حال، تنش مداومی بین ارائه و دسترسی به اطلاعات کامل نظارتی و علاقه به حفظ ارزش اقتصادی اسرار تجاری وجود داشته است. علاوه بر این تعهدات، دولت ها نیز مسئولیت رسیدگی به تأثیر تغییرات آب و هوا را

اصول راهنمای سازمان ملل در مورد جابجایی داخلی^۱ و توافق پاریس^۲ چارچوبی را برای دولت ها برای رسیدگی به مهاجرت های زیست محیطی ترسیم می کند. این توافقنامه ها به همکاری های بین المللی و اقدامات هماهنگ برای مقابله با تغییرات آب و هوا و حفاظت از جمعیت های آسیب پذیر تأکید می کند. دولت ها باید فعالانه در این توافق نامه ها شرکت کنند و برای یافتن راه حل هایی برای چالش های ناشی از مهاجرت زیست محیطی با یکدیگر همکاری کنند. به طور خلاصه، دولت ها با اجرای اقداماتی برای حفاظت از شهروندان خود، حمایت از مهاجران محیط زیست و پایبندی به توافق نامه های بین المللی در مورد تغییرات آب و هوا و حفاظت از محیط زیست، نقش مهمی در رسیدگی به مهاجرت های زیست محیطی دارند. ایجاد مسئولیت های حقوقی برای دولت ها در قبال اقدامات خود و همچنین حصول اطمینان از انجام این مسئولیت ها در پرداختن به موضوع مهاجرت زیست محیطی ضروری است (18) مطابق با اسنادی که ذکر شد چارچوب حقوق بشر دولت ها را ملزم می کند که افراد یا گروه هایی را که در معرض آسیب هستند را شناسایی کرده و بر این اساس از حقوق آنها محافظت کنند. دولت ها همچنین باید از تخریب محیط زیست به عنوان وسیله ای برای حمایت از حقوق بشر افراد و جوامع جلوگیری کنند (19).

قوانین حقوق بشر به عنوان ابزاری برای پاسخگو نگه داشتن دولت ها در قبال سیاست ها و اقداماتی که منجر به جابجایی اجباری می شود (یا دولت هایی که محافظت کافی از افراد در معرض خطر آسیب های محیط زیستی هستند را فراهم نمی کنند) ارائه می کند (19). کشورها باید به استانداردهای بین المللی حقوق بشر که توسط اسناد بین المللی، مانند میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی و کنوانسیون بین المللی حمایت از حقوق همه کارگران مهاجر و اعضای خانواده هایشان تعیین شده است، پایبند باشند (20). این اسناد راهنمایی در مورد حمایت از حقوق مهاجران، از جمله حق آزادی، آزادی از

1- UN Guiding Principles on Internal Displacement
2- Paris Agreement

حقوق بومیان برای زمین و محیط زیست را تضعیف می‌کند و چالش‌های پیش روی مهاجران محیط‌زیست را تشدید می‌کند (Runk, J. V. (2012)). مهاجران محیط زیست اغلب در دسترسی به خدمات اولیه از جمله مسکن، مراقبت‌های بهداشتی و آموزش با چالش‌هایی مواجه هستند. به عنوان مثال، در کلمبیا، تنها گزینه‌های سکونت در دسترس مهاجران محیطی، چه رسمی و چه غیررسمی، در نواحی پیرامونی و حاشیه‌ای قرار دارند، وضعیت آسیب‌پذیری اجتماعی آنها را نادیده گرفته می‌شود (25).

ظرفیت و بودجه محدود چالش‌های عمده‌ای است که دولت‌ها در حمایت از مهاجران، به ویژه آنهایی که به دلیل عوامل محیطی آواره شده‌اند، با آن مواجه هستند این ظرفیت محدود بودجه می‌تواند منجر به حمایت ناکافی از مهاجران شود چراکه بودجه برای مهاجرت زیست محیطی اغلب با سایر اولویت‌های تثبیت شده دولتها مانند امنیت ملی، رشد اقتصادی و توسعه زیرساختها رقابت می‌کند. در نتیجه، دولت‌ها ممکن است منابع کافی را برای رفع نیازهای مهاجران محیط زیست تخصیص ندهند. برای رسیدگی به این چالش‌ها، تلاشی هماهنگ بین دولت‌ها، سازمان‌ها و جامعه مدنی برای ارائه حمایت پایدار و کافی از مهاجران محیط زیست مورد نیاز است (23).

برخی از دولت‌ها ممکن است اراده سیاسی برای پذیرش موضوع مهاجرت محیطی نداشته باشند که می‌تواند مانع توسعه و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های مؤثر برای حمایت از این دسته از مهاجران شود.

مفهوم حاکمیت دولت-ملت می‌تواند مانع مهمی برای اعمال سیاست‌های حمایت از مهاجران باشد. دولت‌ها ممکن است استدلال کنند که مهاجران غیرمجاز حاکمیت ارضی آنها را نقض کرده‌اند و ایجاد «مسیری برای شهروندی» برای این افراد از نظر سیاسی چالش‌برانگیز است (26). حمایت از مهاجران می‌تواند از نظر سیاسی برای دولت‌ها مخاطره‌آمیز باشد، به ویژه در شرایطی که در حال حاضر مخالفت عمومی با مهاجرت وجود دارد. دولت‌ها ممکن است در اجرای سیاست‌هایی که به عنوان

دارند. این می‌تواند شامل اجرای سیاست‌هایی برای کاهش اثرات تغییرات آب و هوایی و همچنین حمایت از تحقیق و توسعه در فناوری‌های جدید و استراتژی‌های سازگاری با تغییرات آب و هوایی باشد (9). برای انجام این تعهدات، دولت‌ها باید قوانین داخلی خود را مطابق با تعهدات بین‌المللی خود در قبال محیط زیست تدوین کنند. این می‌تواند شامل مجموعه‌ای از اقدامات، از اجرای مقررات و سیاست‌های جدید، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و فناوری، آموزش عمومی در مورد مسائل زیست‌محیطی و اهمیت شیوه‌های پایدار باشد (22). در نتیجه، تعهدات زیست‌محیطی دولت‌ها گسترده و پیچیده است و شامل ترکیبی از اقدامات نظارتی، ابتکارات سیاست‌گذاری و استراتژی‌های مشارکت عمومی است. این تعهدات برای تضمین حفاظت از محیط زیست برای نسل حاضر و آینده بسیار مهم است.

۴-۲- چالش‌های پیش روی دولتها در حمایت از مهاجران زیست محیطی

حمایت از مهاجران زیست‌محیطی با چالش‌های متعددی به‌ویژه در زمینه‌های تعریف قانونی، حاشیه‌نشینی اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و دسترسی به خدمات اساسی روبرو خواهد بود. یکی از چالش‌های اولیه، نبود تعریف قانونی روشن برای مهاجران محیط زیستی است. این امر توسعه سیاست‌ها و برنامه‌های هدفمند برای رفع نیازهای خاص آنها را دشوار می‌کند. اصطلاح "مهاجران محیطی" یک دسته تازه تاسیس از افراد است که نیاز به حمایت بین‌المللی خاص دارند. با این حال، هیچ اتفاق نظری در مورد مقیاس بالقوه مهاجران محیطی وجود ندارد و اصطلاحاتی مانند "پناهندگان آب و هوا"، "مهاجران آب و هوا"، "مهاجرت تغییر اقلیم" و "مهاجرت اجباری آب و هوا" اغلب به جای یکدیگر در ادبیات تغییرات آب و هوایی استفاده می‌شوند (23). علاوه بر این مهاجران محیطی اغلب در جوامع میزبان خود با به حاشیه رانده شدن اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مواجه می‌شوند. به عنوان مثال، در پاناما، توسعه اقتصادی نئولیبرالی منجر به تغییرات سیاستی شده است که

اولویت دادن به نیازهای مهاجران بر نیازهای شهروندان خود تلقی می شود مردد باشند.

۵- راهکارهای حمایت از مهاجران محیطی توسط دولتها

۵-۱- راهکارهای مبتنی بر پیشگیری و کنترل

اقدامات برای حمایت از مهاجران محیطی در درجه اول بر راهبردهای پیشگیری و کاهش متمرکز است. هدف این اقدامات رسیدگی به علل ریشه ای تخریب محیط زیست، کاهش تعداد جمعیت های آواره و حمایت از نیازهای کسانی است که قبلاً تحت تأثیر قرار گرفته اند. در ذیل به توضیح و تفسیر برخی از این راهکارها می پردازیم.

دولت ها می توانند رویه های توسعه پایدار را در اولویت قرار دهند که باعث رشد اقتصادی می شود و در عین حال تخریب محیط زیست را به حداقل می رساند. این می تواند شامل سرمایه گذاری در انرژی های تجدیدپذیر، بهره وری انرژی و کشاورزی پایدار باشد که می تواند به کاهش اثرات تغییرات آب و هوا و محافظت از جوامع آسیب پذیر کمک کند (27). همچنین دولت ها می توانند برنامه های آگاهی بخشی و آموزشی را توسعه دهند و اجرا کنند که بر اهمیت حفاظت از محیط زیست و جستجوی روش های معیشتی جایگزین و سازگار با محیط زیست تأکید دارد. این می تواند به جوامع کمک کند تا پیوند بین اقدامات خود و تخریب محیط زیست را درک کنند و آنها را تشویق به اتخاذ شیوه های پایدارتر کند (8). دولت ها باید سیاست هایی را تدوین کنند که پاسخگو به نیازهای مهاجران زیست محیطی باشد. این می تواند شامل مشارکت جوامع آسیب دیده در فرآیندهای تصمیم گیری، تضمین دسترسی به عدالت و حمایت قانونی، و ایجاد مکانیسم های نظارت و ارزیابی برای پیگیری اثربخشی سیاست ها و برنامه ها باشد (28). دولت ها می توانند از جوامع آسیب پذیر حمایت کنند تا به آنها کمک کنند تا با تأثیرات تغییرات آب و هوایی سازگار شوند و تاب آوری ایجاد کنند. این می تواند شامل سرمایه گذاری در زیرساخت ها، برنامه های حفاظت اجتماعی و سیستم های هشدار اولیه باشد که می تواند به کاهش اثرات بلایای زیست محیطی و محافظت از معیشت جمعیت آسیب دیده کمک

کند (29). پرداختن به چالش های مهاجرت زیست محیطی نیازمند همکاری و بودجه بین المللی است. دولت ها می توانند با یکدیگر همکاری کنند تا بهترین شیوه ها را به اشتراک بگذارند، از کشورهای آسیب دیده حمایت مالی کنند و مکانیسم هایی را برای هماهنگی تلاش ها برای رسیدگی به نیازهای مهاجران زیست محیطی ایجاد کنند.

دولت ها می توانند با سرمایه گذاری در منابع انرژی تجدیدپذیر و ترویج استفاده از فناوری های کم کربن، از انتقال به یک سیستم انرژی پایدارتر حمایت کنند. این می تواند به کاهش انتشار گازهای گلخانه ای و کاهش اثرات تغییرات آب و هوایی کمک کند (22). دولت ها می توانند آسیب پذیری مناطق خود را در برابر بلایای زیست محیطی، مانند فروریزش، رانش زمین، و جریان های زباله تحلیل کنند و استراتژی هایی را برای کاهش آسیب پذیری توسعه دهند. این می تواند شامل اجرای سیستم های هشدار اولیه، بهبود انعطاف پذیری زیرساخت ها و ترویج شیوه های توسعه پایدار باشد (29). و در نهایت دولت ها باید هنگام تصمیم گیری در مورد استفاده از زمین، توسعه زیرساخت ها و مدیریت منابع، اثرات بالقوه تخریب محیط زیست و تغییرات آب و هوا را در نظر بگیرند.

۵-۲- راهکارها و چارچوب های حقوقی جهت حفاظت از

مهاجران محیط زیستی

چارچوب ها و سیاست های قانونی متعددی در سطوح بین المللی و ملی برای حفاظت از مهاجران محیط زیستی وجود داشته و اجرا شده است. در سطح بین المللی، کنوانسیون ۱۹۵۱ پناهندگان و کنوانسیون ۱۹۶۹ OAU برای پناهندگان اسناد قانونی مهمی هستند که برای رسیدگی به موضوع مهاجران زیست محیطی مورد استفاده قرار گرفته اند Okoth-Obbo, 2001. این کنوانسیون ها مبنایی برای حمایت از افرادی که به دلیل عوامل محیطی آواره شده اند فراهم می کند. با این حال، این کنوانسیون ها به طور خاص به مهاجران زیست محیطی نمی پردازند، و بحث های مداومی در مورد اینکه آیا باید آنها را گسترش داد تا این گروه را نیز شامل شود، وجود دارد.

۵-۳- مسئولیت دولتها جهت دسترسی مهاجران محیط

زیستی به خدمات و منابع در اسناد بین المللی

دسترسی به خدمات و منابع در واقع برای مهاجران محیط زیست برای تضمین حقوق اولیه خود از جمله دسترسی به مسکن مناسب، مراقبت های بهداشتی، آموزش و فرصت های شغلی بسیار مهم است. با این حال، عوامل مختلفی مانند وضعیت اجتماعی-اقتصادی یا وضعیت قانونی در کشور میزبان اغلب چالش هایی را برای این مهاجران و خانواده هایشان برای دسترسی به این خدمات ایجاد می کند. اسناد بین المللی مسئولیت دولت ها را برای تضمین دسترسی به خدمات و منابع اولیه برای مهاجران، صرف نظر از وضعیت قانونی آنها، برجسته می کند. علاوه بر این، دولت ها باید کمک های لازم را به این افراد برای ادغام آنها در جامعه و به دست آوردن شغل مناسب ارائه دهند (33).

دولت ها می توانند با حمایت های قانونی و ارتقای یکپارچگی اجتماعی از طریق آموزش و توسعه فرهنگی، اطمینان حاصل کنند که مهاجران محیط زیست به خدمات و منابع اولیه دسترسی دارند. با این حال، این استراتژی ها باید متناسب با نیازها و شرایط خاص مهاجران زیست محیطی باشد و نیازمند تعهد و همکاری ذینفعان مختلف از جمله دولت ها، سازمان های بین المللی و خود مهاجران است.

۵-۴- همکاری بین المللی و منطقه ای دولتها

همکاری بین المللی در رسیدگی به چالش های ناشی از مهاجرت زیست محیطی در واقع حیاتی است. این امر مستلزم مشارکت و هماهنگی فعال در سطوح جهانی، منطقه ای، موافقتنامه های دو و یا چندجانبه، میان دولت ها، سازمان های بین المللی، جامعه مدنی، بخش خصوصی و سایر ذینفعان است. چندین سند بین المللی بر اهمیت همکاری و همکاری در رسیدگی به تغییرات اقلیمی و حفاظت از محیط زیست تاکید دارند. به عنوان مثال، کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا (UNFCCC)، چارچوب سندای برای کاهش خطر بلایا، و موافقت نامه پاریس در مورد تغییرات آب و هوایی، همگی بر نیاز به همکاری بین المللی در این زمینه ها

کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا (UNFCCC) و چارچوب سندای برای کاهش خطر بلایا؛ اسناد بین المللی دیگری هستند که نیاز به حمایت قانونی برای مهاجران محیط زیست را به رسمیت می شناسند. جابجایی بالقوه مردم به دلیل اثرات نامطلوب تغییرات آب و هوایی را تأیید می کند و کشورها را تشویق می کند تا اقدامات لازم را برای محافظت و کمک به این افراد انجام دهند (19). چارچوب سندای بر اهمیت مدیریت خطر جابجایی ناشی از بلایا و تغییرات آب و هوایی تاکید می کند. دستور کار حفاظت از ابتکار نانسن-آیک ابتکار خاص با هدف حفاظت از افرادی است که در آن سوی مرزها به دلیل بلایا و اثرات تغییرات آب و هوایی آواره شده اند. مجموعه ای از اصول و اقداماتی را ارائه می کند که کشورها می توانند برای حمایت و کمک به این افراد اتخاذ کنند. در سطح ملی، کشورهای مختلف سیاست های مختلفی را برای حفاظت از مهاجران محیط زیست اجرا کرده اند. به عنوان مثال، در چین، دولت مرکزی تنظیماتی را در سیستم مراقبت های بهداشتی و سیاست جمعیتی انجام داده است تا نیازهای مهاجران محیطی را برآورده کند (30). در فدراسیون روسیه، "مبانی سیاست دولتی فدراسیون روسیه در قطب شمال تا سال ۲۰۲۰ و پس از آن" یک چارچوب قانونی برای مدیریت زیست محیطی در قطب شمال ارائه می دهد که شامل مقرراتی برای حفاظت از محیط زیست و جلوگیری از آلودگی است (31). با این حال، توجه به این نکته مهم است که در حالی که این چارچوب ها و سیاست های قانونی مبنایی را برای حفاظت از مهاجران محیط زیست فراهم می کنند، اثربخشی آنها تا حد زیادی به اجرای آنها در سطح ملی بستگی دارد. بنابراین، حمایت در سطح ملی برای اطمینان از اینکه این حمایت ها به طور موثر اجرا می شوند و مهاجران محیط زیست به اندازه کافی محافظت و حمایت می شوند بسیار مهم است (32).

- 1- The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction (2015-2030)
- 2- The Nansen Initiative Protection Agenda

زیست‌محیطی و حمایت از جوامع آسیب‌دیده با یکدیگر همکاری کنند (34).

نتیجه‌گیری

مهاجران محیط زیست یا افرادی که به دلیل تغییرات محیطی مجبور به ترک خانه‌های خود می‌شوند، یک نگرانی جهانی رو به رشد را نشان می‌دهند. جامعه بین‌المللی چالش‌های پیش روی این افراد را از طریق چندین سند کلیدی، از جمله کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا (UNFCCC) و سازمان بین‌المللی مهاجرت (IOM)، محیط زیست و تغییرات آب و هوایی: مجموعه مختصر سیاست‌ها تشخیص داده است. این اسناد نیاز به راهبردهای جامع برای حمایت از مهاجران زیست محیطی از جمله حمایت‌های قانونی، دسترسی به منابع و طرح‌های توسعه پایدار را برجسته می‌کند. دولت‌ها نقش مهمی در حمایت از مهاجران محیط زیست ایفا می‌کنند. آنها می‌توانند چارچوب‌های قانونی و سیاستی را ارائه دهند که از حقوق این افراد محافظت کند و دسترسی آنها به خدمات و منابع ضروری را تضمین کن آنها همچنین می‌توانند سیاست‌هایی را اجرا کنند که تضمین کند این افراد به خدمات اولیه مانند مراقبت‌های بهداشتی، آموزش و پرورش و فرصت‌های شغلی دسترسی دارند. علاوه بر چارچوب‌های قانونی و سیاست‌گذاری، دولت‌ها همچنین می‌توانند سیستم‌های هشدار اولیه را برای کمک به جوامع برای آماده‌سازی و واکنش به تغییرات محیطی تسهیل کنند. این سیستم‌ها می‌توانند اطلاعات به موقع و دقیقی در مورد خطرات محیطی بالقوه ارائه دهند و جوامع را قادر می‌سازند تا اقدامات احتیاطی لازم را انجام دهند و خطر مهاجرت را کاهش دهند. ترویج توسعه پایدار یکی دیگر از راهبردهای مهم برای حمایت از مهاجران زیست محیطی است. دولت‌ها می‌توانند در انرژی‌های تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری کنند، شیوه‌های کشاورزی پایدار را اجرا کنند و بهره‌وری منابع را برای کاهش اثرات تغییرات محیطی ارتقا دهند. این ابتکارات می‌تواند به کاهش آسیب‌پذیری جوامع در برابر خطرات زیست محیطی و افزایش انعطاف‌پذیری آنها کمک کند. با این حال، توجه به این نکته

تاکید می‌کنند. این موافقت‌نامه‌های بین‌المللی بستری را برای به اشتراک گذاری دانش، تخصص و بهترین شیوه‌ها، بسیج منابع و ایجاد ظرفیت کشورها و جوامع آسیب‌پذیر برای پاسخگویی به چالش‌های مهاجرت محیطی فراهم می‌کند. آنها همچنین بر اهمیت یک رویکرد هماهنگ و جامع برای پرداختن به این چالش‌ها تاکید می‌کنند، که شامل نه تنها کاهش اثرات تغییرات آب و هوایی، بلکه همچنین سازگاری با اثرات آن و حمایت از افرادی است که به دلیل عوامل محیطی آواره شده‌اند (28).

با این حال، اثربخشی این قراردادهای بین‌المللی تا حد زیادی به اجرای آنها در سطح ملی بستگی دارد. چندین نمونه از همکاری بین‌المللی موفق در رسیدگی به چالش‌های مهاجرت زیست محیطی را می‌توان در سراسر جهان یافت. پروژه پاکسازی نقطه اسپاروز^۱ مدیریت فرامرزی آبهای انتقالی^۲ نمونه‌های متعددی از پروژه‌های بزرگ فی ما بین چند کشور وجود دارد که هدف آنها رفع آلودگی‌ها در سراسر مرزهای ملی است. این پروژه‌ها اغلب شامل همکاری بین کشورها و ذینفعان مختلف برای رسیدگی به مسائل پیچیده زیست محیطی است. با این حال، موفقیت این پروژه‌ها اغلب به تعهد و همکاری همه طرف‌های درگیر بستگی دارد این مثال‌ها اهمیت همکاری و محیطی نشان می‌دهد. آنها نشان می‌دهند که چگونه ذینفعان مختلف، از جمله دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و بخش خصوصی، می‌توانند برای رسیدگی به مسائل پیچیده

۱- این پروژه شامل پاکسازی زمینی به مساحت ۳۱۰۰ هکتار در شهرستان بالتیمور، مریلند بود که توسط بیش از ۱۰۰ سال عملیات فولادسازی آلوده شده بود. علیرغم چالش‌های زیست محیطی متعدد، این پروژه به دلیل همکاری بین‌سازمانی و دیدگاه مشترک برای توسعه مجدد برون‌فیلد موفقیت آمیز بود. این پروژه به شخص ثالث اجازه خرید، اصلاح و توسعه مجدد سایت را می‌داد و آن را به یک فرصت عالی برای توسعه مجدد تبدیل می‌کرد

۲- دستورالعمل اتحادیه اروپا، همکاری فرامرزی و توسعه رویکردهای مدیریت یکپارچه در آبهای انتقالی جنوب بالتیک. تعهد سیاسی در سطح بالا در کشورهایی که دارای یک بدنه آبی انتقالی، یک آژانس حرفه‌ای، یک مجمع سهامداران، و بودجه منظم هستند، کلید مدیریت موفق فرامرزی آب‌های انتقالی است

می‌توانند توسعه و اجرای سیستم‌های هشدار اولیه را برای کمک به جوامع برای آماده‌سازی و واکنش به خطرات زیست‌محیطی تسهیل کنند. ۵- ترویج حمایت اجتماعی همچنین می‌تواند به رسیدگی به علل ریشه‌ای مهاجرت زیست‌محیطی کمک کند. این شامل ارائه حمایت از جوامع آسیب‌پذیر، از جمله مهاجران محیط زیست، برای کمک به آنها برای مقابله با اثرات تغییرات محیطی است. این می‌تواند شامل ابتکاراتی مانند انتقال پول نقد، کمک‌های غذایی و شبکه‌های ایمنی اجتماعی باشد. در پایان، پرداختن به علل ریشه‌ای مهاجرت محیطی نیازمند رویکردی جامع و چندوجهی است. دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و سایر ذینفعان باید برای کاهش اثرات تغییرات آب و هوایی، سرمایه‌گذاری در توسعه پایدار، تقویت حاکمیت زیست‌محیطی، تسهیل سیستم‌های هشدار اولیه و ارتقای حفاظت اجتماعی با یکدیگر همکاری کنند. با پرداختن به این علل ریشه‌ای، می‌توانیم به کاهش خطر مهاجرت محیطی و حمایت از جوامع آسیب‌دیده کمک کنیم.

References

1. T. Liu, "Comparative Study of Environmental Migration Issues in Bangladesh and Singapore," *AEMPS*, vol. 16, no. 1, pp. 233-239, Sep. 2023, doi: 10.54254/2754-1169/16/20231013.
2. J. Ostapiuk, "PROBLEMATYKA MIGRANTÓW KLIMATYCZNYCH," *Studia Iuridica*, no. 94, pp. 305-316, Apr. 2023, doi: 10.31338/2544-3135.si.2022-94.18.
3. R. F. Peters, "Balance environmental obligations and socio-economic compulsion; the case of Kadamaian's indigenous community proficiency needs," *JTBC*, vol. 18, Oct. 2021, doi: 10.51200/jtbc.v18i.3471.

مهم است که هیچ راه حل یکسانی برای حمایت از مهاجران محیط زیست وجود ندارد. نیازها و شرایط این افراد می‌تواند به طور گسترده‌ای متفاوت باشد، و استراتژی‌ها باید برای رفع این نیازها متفاوت و منحصر به فرد طراحی شوند. این امر مستلزم یک رویکرد جامع و منعطف و همچنین تعهد و همکاری مستمر از سوی همه ذینفعان است. در نتیجه، حمایت از مهاجران زیست‌محیطی نه تنها یک الزام اخلاقی و انسانی است، بلکه یک جزء حیاتی از تلاش‌های جهانی برای رسیدگی به تغییرات آب و هوا و ترویج توسعه پایدار است. عدم حمایت از این افراد می‌تواند اثرات مضرى هم بر افراد آسیب‌دیده و هم بر جامعه جهانی داشته باشد. بنابراین، برای دولت‌ها و جامعه بین‌المللی ضروری است که تعهدات خود را به رسمیت بشناسند و گام‌های پیشگیرانه برای حمایت از مهاجران زیست‌محیطی بردارند.

تقویت همکاری و همکاری بین‌المللی در رسیدگی به علل ریشه‌ای مهاجرت زیست‌محیطی بسیار مهم است. یکی از محرک‌های اولیه مهاجرت محیطی، تغییرات آب و هوایی است. بنابراین، کاهش اثرات تغییرات آب و هوایی گامی مهم در رسیدگی به علل ریشه‌ای مهاجرت زیست‌محیطی است. این را می‌توان از طریق راهبردهای مختلفی از جمله کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، ترویج انرژی‌های تجدیدپذیر و اجرای شیوه‌های کاربری پایدار زمین به دست آورد. ۲- سرمایه‌گذاری در توسعه پایدار همچنین می‌تواند به رفع ریشه‌های مهاجرت محیطی کمک کند. این شامل ترویج رشد و توسعه اقتصادی است که از نظر زیست‌محیطی پایدار و از نظر اجتماعی فراگیر باشد. این امر می‌تواند از طریق ابتکاراتی مانند کشاورزی پایدار، اکوتوریسم و توسعه زیرساخت‌های سبز محقق شود. ۳- تقویت حاکمیت زیست‌محیطی می‌تواند به رسیدگی به علل ریشه‌ای مهاجرت زیست‌محیطی نیز کمک کند. این شامل بهبود مدیریت منابع طبیعی، ترویج حفاظت از محیط زیست، و حصول اطمینان از اجرای موثر و اجرای سیاست‌های زیست‌محیطی است. ۴- سیستم‌های هشدار اولیه می‌تواند به جوامع کمک کنند تا برای تغییرات محیطی آماده شوند و به آن واکنش نشان دهند و خطر جابجایی را کاهش دهند. دولت‌ها

- to the Status of Refugees and its 1967 Protocol: A Commentary*. Oxford University Press, 2011. doi: 10.1093/actrade/9780199542512.001.0001.
12. T. Magaji, M. Z. B. Ahmed, and L. S. B. A. Apandi, "Assessing the Legal Frameworks for the Protection of Internally Displaced Persons (IDPs) in the North-Eastern Nigeria," *ARJASS*, vol. 7, no. 4, pp. 1–10, Dec. 2018, doi: 10.9734/ARJASS/2018/45550.
  13. R. Adeola, "The impact of the African Union Convention on the Protection and Assistance of Internally Displaced Persons in Africa," *Afr. hum. rights law j.*, vol. 19, no. 2, 2019, doi: 10.17159/1996-2096/2019/v19n2a2.
  14. A. Dieng, "Protecting internally displaced persons: The value of the Kampala Convention as a regional example," *Int. rev. Red Cross*, vol. 99, no. 904, pp. 263–282, Apr. 2017, doi: 10.1017/S1816383117000613.
  15. B. G. Ramcharan, *The United Nations High Commissioner for Human Rights: The Challenges of International Protection*. Brill | Nijhoff, 2002. doi: 10.1163/9789004480087.
  16. R. Castellano, N. Dolšak, and A. Prakash, "Willingness to help climate migrants: A survey experiment in the Korail slum of Dhaka, Bangladesh," *PLoS ONE*, vol. 16, no. 4, p. e0249315, Apr. 2021, doi: 10.1371/journal.pone.0249315.
  17. K. H. Becker, J. P. Bello, and M. Porfiri, "Complex urban systems: a living lab to understand urban processes and solve complex urban problems," *Eur. Phys. J. Spec. Top.*, vol. 231, no. 9, pp. 1595–1597, Jul. 2022.
  4. M. J. Lynch, P. B. Stretesky, and M. A. Long, "Environmental justice: a criminological perspective," *Environ. Res. Lett.*, vol. 10, no. 8, p. 085008, Aug. 2015, doi: 10.1088/1748-9326/10/8/085008.
  5. V. Koubi, J. Freihardt, and L. Rudolph, "Environmental Change and Migration Aspirations: Evidence from Bangladesh," SocArXiv, preprint, Nov. 2022. doi: 10.31235/osf.io/h5q9y.
  6. V. Koubi, S. Stoll, and G. Spilker, "Perceptions of environmental change and migration decisions," *Climatic Change*, vol. 138, no. 3–4, pp. 439–451, Oct. 2016, doi: 10.1007/s10584-016-1767-1.
  7. J. Rathod, "Legal Protections for Environmental Migrants: Expanding Possibilities and Redefining Success," *SSRN Journal*, 2020, doi: 10.2139/ssrn.3686736.
  8. S. Martin, "Climate Change, Migration, and Governance," *GG*, vol. 16, no. 3, pp. 397–414, Dec. 2010, doi: 10.1163/19426720-01603008.
  9. M. Lozano, "Climate change: A call for action, even for *Vox Sanguinis*," *Vox Sanguinis*, vol. 117, no. 11, pp. 1249–1250, Nov. 2022, doi: 10.1111/vox.13369.
  10. F. Gemenne and P. Brucker, "From the Guiding Principles on Internal Displacement to the Nansen Initiative: What the Governance of Environmental Migration Can Learn from the Governance of Internal Displacement," *International Journal of Refugee Law*, vol. 27, no. 2, pp. 245–263, Jun. 2015, doi: 10.1093/ijrl/eev021.
  11. A. Zimmermann, J. Dörschner, and F. Machts, *The 1951 Convention Relating*

24. "Runk, J. V. (2012). Indigenous Land and Environmental Conflicts in Panama: Neoliberal Multiculturalism, Changing Legislation, and Human Rights. *Journal of Latin American Geography*, 11(2), 21–47. <http://www.jstor.org/stable/24394811>" .
25. V. Koubi, Q. Nguyen, G. Spilker, and T. Böhmelt, "Environmental migrants and social-movement participation," *Journal of Peace Research*, vol. 58, no. 1, pp. 18–32, Jan. 2021, doi: 10.1177/0022343320972153.
26. K. Rosenow-Williams, "Environmental Migration as a Humanitarian Challenge," in *From Cold War to Cyber War*, H.-J. Heintze and P. Thielbörger, Eds., Cham: Springer International Publishing, 2016, pp. 87–104. doi: 10.1007/978-3-319-19087-7_6.
27. E. Quah and T. S. Tan, "Sustaining Growth, Climate Change, and Meeting Environmental Obligations: What can ASEAN Governments Do?," in *Adaptation to Climate Change*, WORLD SCIENTIFIC, 2015, pp. 231–255. doi: 10.1142/9789814689748_0010.
28. D. French and L. J. Kotzé, Eds., *Sustainable Development Goals: Law, Theory and Implementation*. Edward Elgar Publishing, 2018. doi: 10.4337/9781786438768.
29. M. F. M. Radi *et al.*, "Lessons on environmental health and disaster preparedness, response and recovery from the severe Kelantan flooding in 2014," *IJEM*, vol. 15, no. 1, p. 26, 2019, doi: 10.1504/IJEM.2019.099204.
- 2022, doi: 10.1140/epjs/s11734-022-00581-y.
18. E. Nabong and A. Opdyke, "Promoting migration as adaptation to climate change: addressing mobility barriers," *Development in Practice*, vol. 33, no. 1, pp. 128–132, Jan. 2023, doi: 10.1080/09614524.2022.2043829.
19. M. Sahinkuye, "A Theoretical Framework for the Protection of Environmental Refugees in International Law," *The Transnational Human Rights Review*, vol. 6, no. 1, p. 1, May 2019, doi: 10.60082/2563-4631.1085.
20. M. Popescu and K. Libal, "Social Work With Migrants and Refugees: Challenges, Best Practices, and Future Directions," *ASW*, vol. 18, no. 3, pp. i–x, Sep. 2018, doi: 10.18060/22600.
21. L. Chen, D. Wang, and R. Shi, "Can China's Carbon Emissions Trading System Achieve the Synergistic Effect of Carbon Reduction and Pollution Control?," *IJERPH*, vol. 19, no. 15, p. 8932, Jul. 2022, doi: 10.3390/ijerph19158932.
22. A. Raihan, R. A. Begum, M. N. M. Said, and J. J. Pereira, "Relationship between economic growth, renewable energy use, technological innovation, and carbon emission toward achieving Malaysia's Paris agreement," *Environ Syst Decis*, vol. 42, no. 4, pp. 586–607, Dec. 2022, doi: 10.1007/s10669-022-09848-0.
23. H. Qin, "Collectif Argos: Climate Refugees: Singapore: The MIT Press 2010. ISBN 978-0-262-51439-2, Price \$ 29.95 US (paper). 349 pages," *Hum Ecol*, vol. 39, no. 5, pp. 699–700, Oct. 2011, doi: 10.1007/s10745-011-9418-7.

33. M. G. Lira, J. P. Robson, and D. J. Klooster, "Can indigenous transborder migrants affect environmental governance in their communities of origin? Evidence from Mexico," *Popul Environ*, vol. 37, no. 4, pp. 464–478, Jun. 2016, doi: 10.1007/s11111-015-0247-2.
34. J. McAdam, *Climate change, forced migration, and international law*. Oxford New York NY: Oxford University Press, 2012.
30. X. Li, J. Song, T. Lin, J. Dixon, G. Zhang, and H. Ye, "Urbanization and health in China, thinking at the national, local and individual levels," *Environ Health*, vol. 15, no. S1, p. S32, Dec. 2016, doi: 10.1186/s12940-016-0104-5.
31. V. N. Snetkov, A. V. Ponomarenko, and K. Asemenova, "Specific features of domestic and international legal regulation of environmental management in the Arctic," *IOP Conf. Ser.: Earth Environ. Sci.*, vol. 302, no. 1, p. 012030, Jul. 2019, doi: 10.1088/1755-1315/302/1/012030.
32. A. Zdravković, "International Status of Environmental Migrants," *Eudaimonia*, no. 3/2019, pp. 27–54, Apr. 2021, doi: 10.51204/IVRS_19302A.